

יצחק ולבר:

„מרד הנעורים פונה אצלנו דווקא ימינה!“

כאם לשני בנים הלומדים בבית-ספר יסודי, סיגלתי לעצמי סיגנון-דיבור משונה. בסוף כל מישפט, הבא להבטיח משהו מצדי, אני מוסיפה את התוספת „... אם לא תהיה שביטה בבית-הספר, המישפט הזה הפך לי לטבע שני, ואני אומרת אותו אפילו כתשובה לשאלה „מה שלומך?“

עכשיו נודע לי שהסדרות-המורים חתמה על הסכם, ופניתי אל יו"ר הסתדרות המורים, יצחק ולבר, ושאלתי אותו אם אני יכולה כבר לתכנן את העבודה והחיים שלי מבלי להתחשב במורים.

מבחינתי, עד יוני 86 את שקטה. לא תהיינה שביטות.

● **אתם מרצצים מההסכם שעליו חתמתם? לא תתחרטו בעוד חודש?**

חתמנו על הסכם, שלפי דעתנו הוא טוב. החורנו לעבודה את אלפיים המורים המפוטרים, ובתמורה נתנו 1.5% משכרנו.

● **תסלח לי על השאלה, אבל ברגע שחתמתם על ההסכם כזה, מה נשאר לכם לעשות?**

עכשיו נוכל להתפנות לרברים החשובים. הנושא המרכזי שנמצא היום על הפרק הוא החינוך לדמוקרטיה.

● **אתם כבר יודעים איך מחנכים לדמוקרטיה?**

הביקורת שלי כלפי משרד-החינוך היא שתוכנית-הלימודים בנושא זה עוסקת בצדדים הטכניים של הדמוקרטיה. כלומר, מרברים על בחירות, על רשות מבצעת ורשות מחוקקת, מרברים על האמצעים הטכניים, ולא על לב ליבה של הדמוקרטיה, שהיא ערך-האדם וכבוד-האדם.

● **אז במקום דיבורים על דבר אחד יהיו דיבורים על דבר אחר. זה עדיין דיבורים כל הזמן?**

כן, אבל באופן מאסיבי. לדעתי צריך להתחיל להתעסק בנושא החל מכיתה א', ולהקדיש לזה שעה בכל שבוע לאורך כל שנות לימודים בבית-הספר, ולא לעשות מזה פרוייקט חריפעי אחת.

● **מי ירבר זמי יחנך? חסרים מורים שבעצמם לא מבינים את המושג?**

באמת, אנחנו מתחילים מהמורים. נשלח מורים להשתלמויות וללימודים בנושא. נתעסק בעתה. הנה, הסתדרות המורים קראה לכל המורים לצאת להפגנות נגד כהנא בכל מקום שהוא יופיע.

● **אין מורים שבעצמם מחזיקים בדיעות כהנא?**

אני לא נפגשתי עם כאלה המורים כפומבי שהם מסכימים עם כהנא.

● **אומרים שחצי הנוער הוא כהניסטי. מה דעתך על זה?**

נוער, ככל מקום, פונה כתקופה מסוימת של גיל ההתבגרות לקיצוניות. הוא רוצה להיות אוונגרדי, אנטי-ממסדי, מעין מרד-הנעורים. זה קורה בכל העולם. אבל מעניין הוא שכלל העולם פונה הנוער, בתקופת קיצוניות, שמאלה, ובארץ דווקא ימינה. העניין הזה שווה מחקר, לדעתי.

אורה שם-אור:

„הדבר הכי ידע שקרה לנו – זה בגין!“

עוד ספר של העיתונאית אורה שם-אור ראה אור בימים אלה. שם-אור, הידועה בדיעותיה הימניות קיצוניות, מד-ברת בספרה היעד – ישראל רבתי, על מדינה יהודית בת עשרות מיליוני יהודים, וללא ערבים.

נאמר לי שנמצאו גופים אשר לקחו על עצמם להפיץ את הספר הזה בעשרות-אלפי עותקים בקרב בני-נוער. שאלתי את אורה שם-אור מי הם הגופים האלה.

הם לא מעוניינים להיחשף כרגע, אבל את יכולה להבין שהם גופים המקורבים לליכוד, לתחיה ולגוש-אמונים. הם חושבים שהספר הזה יעורר מודעות בקרב הנוער לבעיות כארץ.

● **מה זאת אומרת „יפיצו את הספר“ – יחלקו אותו בחינם?**

אני כיקשתי שלא יתנו בחינם, אבל אני מבינה שהם ידפיסו אלפי עותקים וימכרו אותו לבני-הנוער במחירים מאוד נמוכים, כמו 2000 שקל לעומת 9500, שהספר עולה בחנויות.

● **מה היית אומרת על איזה סופר שהוא שמאלני קיצוני, לפי דעתך, שהיה כותב ספר וגופים מסויימים היו מפיצים אותו כמעט-חינם בקרב אלפי בני-נוער?**

אם הנכדאם חושב את מה שהוא כותב, ואם הוא לא דמגוג, זה בסדר.

● **מי קובע אם הוא דמגוג?**

אני, במיקרה זה.

● **מה אם כהנא יפיץ את ספרו בין עשרות אלפי בני-נוער?**

אם הוא עושה את זה על חשבונה, ולא על חשבון כספיי-כבוד, זה בסדר.

● **גם אם דיעותיו הן גיוזעניות ואנטי-דמוקרטיות, זה בסדר שהוא מפיץ אותן בין בני-נוער?**

כל זמן שהוא לא עובר על חוקי-המדינה.

● **בסיפוך את כותבת, בין השאר, שהאחריות לנסיגה מסיני חלה על בגין, ועל מעשה זה הוא יתן את דין ההיסטוריה לפני העם היהודי.**

כן, אני חושבת שהדבר הכי רע שקרה לעם היהודי זה בגין, אפילו הוא הבין את זה, וגור על עצמו עונש.

● **אני מבינה ששיניית את דיעותיך?**

כן, כהחלט. פעם, מפני שאני לא סוציאליסטית, הייתי נגד כניגוריון. היום אני יודעת שהמדינאי היחיד שהיה לנו, שהיה בעל מעוף וחזון וראייה היסטורית, היה כניגוריון, ובלעדיו לא בטוח שהיתה היום מדינה.

● **עוד נקודה שרציית לברר איתך. את כותבת שהיעד שלנו זה להגיע לעשרות מיליוני נפש בארץ. זה סינים פיקשן, או מה?**

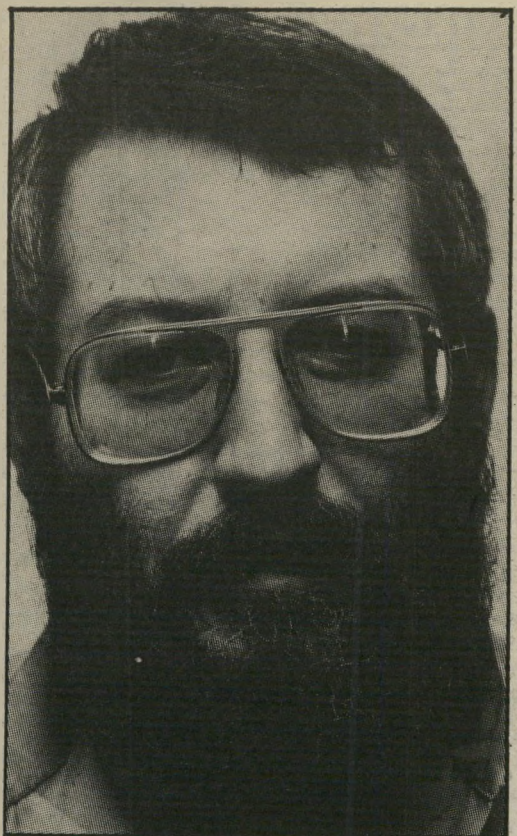
מרדע? קחי מחשב ותעשי חשבון. כל 40 שנה אנחנו מכפילים את עצמנו!

● **אבל את מדברת על המיספר שלנו ביחס לערבים.**

נחשוב לרגע שאין ערבים.

● **אבל יש ערבים!**

זו הבעיה.

אריה נוישטיין:

„אין מה לעשות נגד הדתיים בארץ!“

קבורתו של השופט ד"ר חמן שלח בטקס חילוני. בקיבוץ נחשוין, העלתה שוב את נושא הקבורה החילונית בארץ. מאות ואלפי יהודים טובים מתחללים למחשבה שה-חברה קדישא, בדמותו של רב, תתערב בדרכם האחרונה. כשכבר אין להם כוח-התנגדות. מה הם עושים כדי לשנות מצב זה?

את שאלתי הפנתי לאדריכל אריה נוישטיין, שהוא אתיאיסט מוצהר.

מה אני עושה בעניין? אני כבר איש די מבוגר כדי לדעת שמילחמה כטחנות-רוח היא מילחמה אבודה.

● **ולכן אתה לא עושה כלום?**

איזה כוח יש לי לעשות משהו? הנה, קחי את שולמית אלוני, שבכעניין זה חושבת בטח בדיוק כמוני. גם לה חברת-כנסת אין סיכוי לשנות משהו. כל זמן שכדי להרכיב ממשלה בארץ צריך להתחנף לדתיים, אין לנו צ'נס לשנות דבר. בכלל, הדבר היחיד שמסוגל להזיז דברים בארץ זה אלימות. אז את רוצה שאני אלך להרכיב? אני פשוט לא בנוי לזה.

● **אבל כבר הוכח בעבר שלחץ ציבורי גדול עוזר לפעמים.**

אני לא יודע מה מיספרם של אלה החושבים כמוני. מה שאני יודע זה שהאנשים האלה הם בדיוק מהסוג שלא יודע להתארגן, לא יודע להשתתף למיפגנות ולא יודע לעשות צרות.

● **אז אתה מודה שלאורך כל הדרך הם ניצחו אותך, ובגלל חוסר-הכוח שלך ושל חבריך להתארגן תתן לשנוא-ינשך לקבור אותך ולעשות חגיגה בסניגון שלהם ליד קיבורך?**

חס וחלילה! אני פשוט תורם את גופתי למדע, כמו שעשו הוריי, ובכך אני ניצל מעונשם של אלה.